

mær kilde og i vurderingen af P. Knudsen's statistiske evner. Målt med en absolut og moderne målestok er bedømmelsen af hans videnskabelige niveau nok rigtig, men i 1880'erne var det kun en meget lille gruppe specialister, der kunne honorere de krav, som Boje stiller. Jævnfør således T. Sørensen's bestandige opgør med lægernes mangelfulde statistiske metode, som bl.a. kom til orde i hans »Ledetråd for læger ved statistiske undersøgelser« (1889).

Endelig har Gerd Callesen bidraget med en inspirerende, men meget kort skitse, hvor han i forlængelse af mange tidligere arbejder vil hævde internationalismen som en integral og betydningsfuld bestanddel af den danske arbejderbevægelses politiske teori, og hvor han omkring militærdebatten i det 20. århundredes første årti dokumenterer Knudsen's konsekvente og energiske indsats. Hans konklusion om, at P. Knudsen – og med ham den danske arbejderbevægelse – ved udgangen af 1908 befandt sig på et overgangsstade, hvor marxismens politiske teori havde en væsentlig betydning ved udarbejdelsen af de taktiske og strategiske overvejelser, forekommer (i det mindste hvad militærspørgsmålet angår) plausibel. Og den kunne have fortjent at blive konfronteret med Lahmes nærmest modsatte vurdering.

Erik Strange Petersen

Kurt Lund og Niels Rosendal Jensen:
Brydningsår i Arbejderbevægelsen, 1900-1920. Studier i DKPs historie 1. (Forlaget Tiden, 1983). 144 s., 90 kr.

Bogen behandler udviklingen på den danske venstrefløj i årene 1900 til 1920 og er snævert koncentreret om de ideologiske og politiske brydninger uden forsøg på at relatere dem til den øko-

nomiske og sociale udvikling. Bogen består i vid udstrækning af lange citater, der kædes sammen af tilfældige kommentarer uden egentlig analyse, og bogen er uden videnskabelig værdi. Følgende citat er på alle måder repræsentativt: »Hvem blev da kommunister? Det var ingen sekt eller udvalgt gruppe af sammensvorne, der mødtes den 9. november 1919. De stammede fra arbejderklassen og folket. De var almindelige mennesker: håndværkere, ufaglærte, kvinder og mænd, enkle og beskedne. De satte pris på livet, elskede deres børn. De bestræbte sig ikke på at lægge en spændetrøje af fraser om udviklingen af klassekampen.« (s. 141).

Jørgen Fink

Randersbilleder 1750-1940. Prospekter af købstaden Randers. (Randers Kunstmuseum, Randers Lokalhistoriske Arkiv, 1983). 60 s., 25,00 kr.

Ovennævnte er egentlig et udstillingskatalog, der skulle støtte den udstilling, som Randers kunstmuseum og byens lokalhistoriske arkiv arrangerede i byen i august-september 1983.

Halvdelen af den lille fine tryksag er da også et udstillingskatalog, der beskriver de 172 billeder med prospekter af byen, som det var lykkedes at skaffe frem.

Kataloget indledes med to artikler. Peter Bondesen skriver kortfattet og interessant om byprospektets historie, og udstillingens billeder sættes ind i denne genres udvikling. Kunsthistorikeren Finn T. Frederiksen behandler emnet »Det konventionelle Randersprospekt« på baggrund af bymotivets almindelige udvikling. De to forfattere har hermed åbnet op for en spændende